

Samed Behrenji

BİR GÜNLÜK DÜŞ VE GERÇEK

Resimleyen: Reha Barış

Farsçadan Çevirenler:

Ramin Cabbarlı, Türkan Urmulu

SUNUŞ

SAMED BEHRENGİ, mitik anlatılardan çıkıp günümüze gelmiş, çağdaş bir PROMETHEUS'tur. İnsanlık tarihindeki, binlerce Prometheus'tan yalnızca birisidir. Prometheus çok ağır bir bedel, bir ceza karşılığı da olsa, nasıl ateşi ve aydınlığı gökyüzündeki tanrıların tekelinden alıp, yeryüzündeki insanlara getirmişse ve ondan sonra karanlıktan kurtulan insan için, artık hiçbir şey nasıl eskisi gibi olmamışsa, egemen güçleri temsil eden gökyüzüne başkaldırın başlamışsa ve bu Prometheus geleneği insanlık tarihi boyunca hep süregelmişse, bundan sonra da hep süregidecektir. Varsılların elindeki ateşi-gücü yoksullarla paylaşmak isteyen, baskı ve sömürü düzenine karşı çıkan, ezenin değil ezilenin yanında yer alan yiğit Prometheuslar her zaman var olmuştur. Onların

öncülüğü sayesinde ki, toplumların zaman zaman içinden geçmek zorunda bırakıldıkları karanlık süreçler, bir zaman sonra yerini ışığa ve aydınlığa bırakmıştır ve bırakacaktır...

Behrengi adı "Küçük Kara Balık"la girdi bizim dünyamıza. Sonra da değeri dünya eder, 29 yıllık kısacık bir zaman dilimiyle sınırlı bir ömürle, çıkıp gitti dünyamızdan. Gitti gitmesine de bu 29 yıla sığdırdıklarına bakınca, sayılarla sınırlandırılan bu kısaliğin, nasıl da "görece-izafi" olduğunu görürüz.

Beş çocuklu yoksul bir Azeri işçi ailesinin oğlu olarak, 1939'da İran-Tebriz'de doğan bu çocuk, dünyamızdan bir kuyruklu yıldız hızıyla ve parlaklığıyla kayıp giderken, bu kısacık ömre bakın neler sığdırmış. Öğretmen, yazar, çevirmen, derlemeci, gazeteci olarak durup dinlenmeden üretirken, İran'da içinde yaşadığı sistemin, işi gereği, özellikle de eğitim sisteminin aksayan yönlerini gösterip, çözüm önerileri getirmiş. Çocuklar için yazdığı kitaplarla çocukların, içinde yaşadıkları toplumun sorunlarına ve gerçeklerine yabancı kalmamalarını, duyarlı olmalarını amaçlamış. İçinde yaşadıkları toplumsal sorunları doğru algı-

layıp, altında ezilmeden ve ödün vermeden mücadele edip, çözüm yolları üretmenin gerekliliğini göstermiş.

Behrengi, çocuk öykülerinin ve halk masallarının "çocukları uyutmak", onları yalnızca yapay mutlu olaylar ve sonlarla avutmak için yaratılmadığının bilincindedir. Eserlerini hep bireyi iyiden, doğrudan, emekten yana yönlendirmek için kaleme alır. Din ile kol kola girip, egemenliğini sürdüren feodal yapıları acımasızca eleştirmek, ülkesindeki eğitim sistemine el atmış emperyal sömürgeci etkisine karşı çıkararak, onlarla işbirliği yapan yönetimlerin baskı ve sömürü düzenini gözler önüne sermek, toplumsal eşitsizliğin yakıcı sonuçlarına ilgi çekmek, Behrengi'nin yaşam felsefesinin ve dünya görüşünün temellerini oluşturan özelliklerdir.

Böyle olunca da dünyanın hemen her yerinde olduğu gibi, Behrengi ülkesindeki baskıcı yönetimin "kara listesi"ne alınmış, "sakıncalı" sayılmış ve attığı her adım devletin istihbarat örgütü/örgütleri tarafından izlenmeye başlanmıştır. Önce yazılan ve kitapları yasaklanmış, ardından da 1968 yılının Ağustos ayında, Aras Nehri'nde ölüsü

bulunmuştur. Bu 29 yaşındaki genç adamın, yüzerken boğularak öldüğü haberi kimse tarafından inandırıcı bulunmamıştır.

Küçük Kara Balık kitabı 1969'da Bologna ve Bratislava'da ödüller kazanmış ve uluslararası bir üne sahip olmuştur. Ülkesinde bu kadar acı çeken ve kendisine "gün yüzü gösterilmeyen", yaşam hakkı tanınmayan Behrengi, Dünya Edebiyatı'nda hakkettiği değeri bulmuş, yaşam biçimi, ilkeli duruşu ve daha aydınlık, daha adil, daha yaşanılabilir bir dünya yaratmak için yazdığı kitaplarıyla, yeryüzünün "ÖLÜMSÜZ"leri arasında yerini almıştır.

"Çocuklar geleceğimizdir" gerçeğinden yola çıkarak, çocuk kitapları yayımlama kararı alan Kaynak Yayınları laik, bilimsel, aydınlanmacı bir eğitim uğraşı başlatmıştır. Bu nedenle de çocuk kitaplarında, yayımlacı-emperyal kültürün ve gericiliğin tüm uzantılarına karşı devrimci, laik, bağımsızlıkçı, yurtsever, kendine ve halkına güvenen, onurlu, soran, araştıran kuşaklar yetiştirmek için, yayınlarını özenle seçme bilinci ve kararlılığı içindedir. Bu işe de Behrengi'nin 12 eserini yayımlama "uzgörü"süyle başlayarak, yerinde bir

seçim yapmıştır. Yükü ağır, yolu uzundur, ama sonunda ışık varsa ne gam... Yük hafifler, yol kısılır...

Daha aydınlık günlerde yaşamak umudu ve dileğiyle...

Rastgele...

Muhsine Helimođlu Yavuz

1 Nisan 2013-Teşvikiye

Değerli okuyucu,

Bir Günlük Düş ve Gerçek masalını, sana yol göstermesi için yazmadım. Kendi ülkenin çocuklarını daha iyi tanıman ve onların dertlerine çareler düşünmendir amacım.

Tahran'da başıma gelenlerin hepsini yazmaya kalksam ciltler dolusu kitap olur ve okuyucuları sıkar. Bu yüzden yalnızca son yirmi dört saati anlatacağım ki o kadar sıkıcı olmasın. Elbette babamla Tahran'a neden geldiğimizi de anlatmam gerek size.

Babam aylardır işsizdi. Sonunda annem ile kardeşlerimi geride bırakarak Tahran'a gelmek zorunda kaldık. Hemřehrilerimizden bazıları daha önce Tahran'a gelip iř bulabilmişlerdi. Biz de babamın iř bulabileceği umuduyla kalkıp Tahran'a geldik. Hemřehrilerimizden birinin bir buz tezgâhı vardı; bir başkası eski giysiler alıp satıyordu; bir diğeriyse portakal satıcısıydı.

Babam da bir el arabası bulup seyyar satıcılık yapmaya başladı. Soğan, patates, salatalık ve başka sebzeler satıyordu. Böylece hem bize az da olsa yiyecek sağlıyor hem de köye bir şeyler gönderecek kadar para kazanıyordu. Ben de bazen babama yardım ediyordum. Bazen de bütün gün sokaklarda dolaşılıyor, gece olduğunda onun yanına dönüyordum. Kimi zaman da paketi bir liradan sakız, nazarlık ve buna benzer şeyler satıyordum.

Şimdi gelelim Tahran'daki son yirmi dört saatime.